

**Návrh na určenie investičného projektu
„Doplnenie počtu viacúčelových
vrtuľníkov Vzdušných síl Ozbrojených
síl Slovenskej republiky na zabezpečenie
transportných a bojových spôsobilostí“
za strategickú investíciu**

December 2024

Vláda SR na rokovaní 29. apríla 2015 schválila obstaranie 9 ks vrtuľníkov UH-60M Blackhawk vrátane logistickej podpory a výcviku prostredníctvom programu FMS (Foreign Military Sales). Zmluva LO-B-UCI na dodávku vrtuľníkov, logistickej podpory a výcviku bola podpísaná 29.4.2015. V júni roku 2021 bola podpísaná FMS zmluva LO-B-UCQ na ďalšie dva vrtuľníky UH-60M (čiastočne financovaná aj americkou vládou).

Dodávky vrtuľníkov a potrebného materiálu na ich prevádzku začali v roku 2017. V júni 2017 boli dodané prvé 2 ks vrtuľníkov UH-60M do vk Prešov. Ďalšie dva kusy boli dodané v júli 2018, nasledovali 2 ks v auguste 2019 a v januári 2020 posledné 3 ks zo zmluvy LO-B-UCI a 2 ks vrtuľníkov zo zmluvy LO-B-UCQ budú dodané v roku 2025. Všetky tieto vrtuľníky pochádzajú z novovýroby, ich technický život je hodnotený podľa stavu konkrétneho vrtuľníka a prevádzky. Vrtuľníky UH-60M spĺňajú požiadavky na interoperabilitu s výzbrojou NATO a majú ďalší modernizačný potenciál do budúcnosti.

Zároveň boli v roku 2024 dodané palubné guľomety M240H pre obstarané vrtuľníky a v roku 2025 bude dodaný systém balistickej ochrany.

Spektrum úloh kladených na vrtuľníkové letectvo v súčasnosti zahŕňa reakcie na vojenské ale aj nevojenské ohrozenia formou poskytovania blízkej palebnej podpory, vysadzovanie diverzných skupín, špeciálne operácie, zabezpečenie mobility jednotiek, aeromobilné operácie, prepravu osôb a materiálu, vyhľadávanie osôb, prepravu zranených osôb, pomoc obyvateľstvu počas krízových situácií v oblastiach zasiahnutých živelnými pohromami, evakuácii obyvateľstva z ohrozených oblastí ako aj pomoc ďalším orgánom štátnej správy napr. pri hasení lesných požiarov.

Schopnosť plniť úlohy vrtuľníkového letectva ozbrojenými silami SR vyplýva zo všeobecne záväzných právnych predpisov, strategických a koncepčných dokumentov ako aj z medzinárodných záväzkov Slovenskej republiky. Ide hlavne o plnenie týchto úloh:

- a) plnohodnotná podpora pozemných síl;
- b) plnenie dopravných a výsadkových úloh;
- c) vzdušná preprava osôb, materiálu a výzbroje;
- d) vzdušný prieskum;
- e) podpora síl pre špeciálne operácie pri vykonávaní špeciálnych operácií;
- f) účasť na mierových humanitárnych operáciách na zabezpečenie a podporu mieru;
- g) zabezpečenie leteckej pátracej záchrannej služby;
- h) odsun zranených;
- i) použitie vrtuľníkového letectva OS SR k záchranným prácam a ochrane života, zdravia a majetku občanov SR;
- j) pomoc pri riešení živelných pohrôm, evakuácia obyvateľstva z ohrozených oblastí, asistencia pri záchranných a hasiacich prácach;
- k) preprava zranených občanov SR v rámci vlastného územia i z územia krízových a mimoriadnych situácií vo svete;
- l) nasadenie a pôsobenie v rámci síl okamžitej reakcie NATO a EU (EU BG – Battle Group) ako aj nasadenie a pôsobenie v ostatných misiách a operáciách medzinárodného krízového manažmentu (MKM);
- m) zabezpečenie výcviku a cvičení OS SR doma a v zahraničí.

Návrh riešenia.

Cieľom rozvoja vrtuľníkového letectva je obmena v súčasnej dobe prevádzkovanej vrtuľníkovej techniky Mi-17 a zachovanie spôsobilosti podieľať sa na kolektívnej obrane NATO, zvýšenie akcieschopnosti a adekvátneho bojového potenciálu schopného zaručovať obranu štátu.

Vrtuľníkové letectvo zabezpečujúce podporu pozemných síl a síl pre špeciálne operácie, vzdušnú prepravu osôb, materiálu a výzbroje, odsun zranených, prieskum, pátranie a záchranu, ako aj plnenie úloh v kontexte riešenia ďalších mimoriadnych udalostí, vojenských a nevojenských ohrození je počtom 11 ks viacúčelových vrtuľníkov (od roku 2025) a ich výbavou poddimenzované na plnenie týchto úloh. Pre tento účel je potrebné už dodané vrtuľníky UH-60M (v rokoch 2017 - 2020) dovybaviť prostriedkami vlastnej ochrany a zbraňovým systémom umožňujúcim použitie neriadenej a riadenej raketovej výzbroje.

V novembri 2024 bola doručená ponuka vlády USA na dodanie vrtuľníkov AH-1Z ako prebytočného vojenského materiálu s doplatkom za prispôbenie avioniky podľa štandardov NATO a požiadaviek VzS OS SR na plnenie úloh.

Bojový vrtuľník AH-1Z je primárne určený na plnenie úloh spojených s použitím rôznych druhov leteckej výzbroje a leteckej munície ako je palubný 20mm kanón, letecké riadené a neriadené rakety (Hellfire, APKWS II, protiletadlové IR rakety AIM-9M). Vrtuľník AH-1Z je vybavený plnohodnotným systémom vlastnej ochrany (RWR – radarový detekčný prijímač, LWR – laserový detekčný prijímač, CMWS – výstražný systém rakiet s výmetnicami klamných cieľov). Vrtuľník je vybavený elektro-optickou hlavicou (FLIR). Akvizícia útočných vrtuľníkov AH-1Z by so sebou priniesla nutnosť vybudovať úplne novú spôsobilosť od základu a zavedenie nového systém výcviku a certifikácie pozemného personálu.

Pre plnenie úloh OS SR sa v súčasnej dobe javí ako výhodnejšie riešenie zvýšenie počtu viacúčelových vrtuľníkov radu UH-60 kompatibilnej modifikácie k už používaným a zavedeným vrtuľníkom UH-60M. Vybavenie dodatočne obstaraných vrtuľníkov bude postupne modernizované tak aby všetky budúce vrtuľníky UH-60 mali rovnaké vybavenie. Zníži sa tým logistické zaťaženie a zvýši dostupnosť a využiteľnosť leteckej techniky.

Z pohľadu organizácie výcviku lietajúceho a technického personálu bude možné využiť skúsenosti s etablovanou platformou UH-60M. Toto platí aj v prípade zabezpečenia organizácie logistickej podpory a ekonomiky prevádzky daného typu vrtuľníkov.

Obstaraním ďalších vrtuľníkov UH-60 aj s prostriedkami leteckej výzbroje a systémami vlastnej ochrany bude možné vykonávať priamu podporu úloh plnených pozemnými silami (popríklad silami pre špeciálne operácie). Modulárna konštrukcia týchto zbraňových systémov dáva možnosť ich využitia aj na vrtuľníkoch UH-60M (vzájomná zameniteľnosť v rámci konštrukcie vrtuľníkov).

Zároveň použitím kompatibilnej platformy a modulárnej konštrukcie vrtuľníkov ich bude možné použiť na väčšie spektrum úloh ako len na bojovú podporu pozemných síl (v prípade AH-1Z), tieto vrtuľníky bude možné využívať aj pre potreby úloh logistickej prepravy osôb a materiálu, zdravotníckej prepravy (CASEVAC/MEDEVAC), vykonávať s nimi vizuálny vzdušný prieskum, prepravu materiálu v podvese, vysadzovanie a extrakciu výsadkov, vyhľadávanie a záchranu osôb v núdzi (LPZS alebo SAR – Search and Rescue misie)

a v prípade domáceho krízového manažmentu na úlohy prepravy osôb z ohrozených priestorov povodňami, požiarmi, hasenie požiarov, zdravotnícke prepravy.

Vrtuľníky UH-60 dovybavené systémom leteckej výzbroje a systémami vlastnej ochrany dokážu túto podmienku splniť v primeranom rozsahu plnenia úloh spojených s poskytovaním palebnej podpory.

Výhody UH-60 voči AH-1Z:

- viacročné skúsenosti s prevádzkou viacúčelových vrtuľníkov UH-60M v podmienkach VzS OS SR, jednoduchší prechod na podobnú modifikáciu UH-60,
- väčšia kompatibilita s vrtuľníkmi UH-60M,
- vybraný lietajúci personál absolvoval výcvik aj na vrtuľníkoch UH-60L,
- technický personál absolvoval výcvik aj na vrtuľníkoch UH-60L,
- skúsenosti s organizáciou logistickej podpory pre viacúčelové vrtuľníky UH-60,
- možnosť využívania opravárenských kapacít v rámci EU,
- možnosť zapojenia aj domáceho priemyslu do integrácie vybraných komponentov v budúcnosti a tiež zabezpečovanie prevádzky a zložitých opráv vrtuľníkov,
- možnosť dovybavenia vrtuľníkov vojenskými avionickými, komunikačnými, navigačnými (vrátane kryptovacích zariadení) a identifikačnými systémami vrátane systémov vlastnej ochrany a ich vzájomná zameniteľnosť medzi UH-60 a UH-60M,
- možnosť inštalovania prídavných závesných zariadení pre umiestnenie leteckej výzbroje (ich vzájomná zameniteľnosť v prípade upgradu UH-60M na ich inštaláciu)
- inštalovaná letecká výzbroj umožňuje použiť širokého spektra rôznych druhov neriadenej a riadenej munície (Hellfire, APKWS II),
- možnosť použitia vrtuľníka na prepravu materiálu na palube a v podvese,
- možnosť dovybavenia integrovaným hasičským modulom,
- možnosť dovybavenia a modifikácie pre plnenie úloh leteckej pátracej a záchranej služby (LPZS, SAR – Search and Rescue, čiastočne Combat SAR),

Z pohľadu využitia ľudských zdrojov, finančných zdrojov MO SR, logistického zabezpečenia, vojenského využitia a využiteľnosti a prevádzkyschopnosti vrtuľníkového letectva sa javí ako najvhodnejšie doplnenie a zároveň modernizácia súčasnej flotily vrtuľníkov UH-60M o 13 ks dodatočne obstaraných vrtuľníkov radu UH-60 (modernizovaných novými avionickými systémami s dostatočným technickým rezurzom) na zabezpečenie plnenia požadovaných úloh pre vrtuľníkové letectvo.

Takýmto krokom by bola doplnená flotila viacúčelových vrtuľníkov do celkového počtu 24 ks (2 letky), čo zabezpečí plnenie úloh spojených s dopravou osôb a materiálu, výcvikom, zdravotníckej prepravy, plnenie úloh leteckej pátracej a záchranej služby a v neposlednom rade aj plnenie úloh podpory pozemných síl a síl pre špeciálne operácie.